

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2012:B4

Vita Magasinet

Återställande av bjälklag och renovering av fuktskada

Antikvarisk medverkan

Andra sidan 1:63
Sura socken
Västmanlands län

Lisa Skanser

Vita magasinet

Återställande av bjälklag och renovering av fuktskada

Antikvarisk medverkan

Andra sidan 1:63
Västanfors socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 110089

Lisa Skanser

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlskatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2012

Omslagsfoto: Magasinet och fastighetsägare Anders Törnblom på den provisoriska trappan. Vlm_kmvLS-1248.

Foto: Fotografier tagna av Lisa Skanser, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-31-9

Inledning

Vita Magasinet ligger i området *Andra sidan* i anslutning till Fagersta herrgård, på västra sidan om Strömsholms kanal i Fagersta. Byggnaden ligger inom riksintresseområdet Strömsholms kanal (U24) och inom område utpekad i kulturmiljövårdsprogrammet för Fagersta stad. Magasinet omfattas också av Q i gällande detaljplan.

Fastighetsägaren till Vita magasinet beviljades bidrag till återställande av bjälklag efter traversdemontering samt renovering av fuktskada i golvbjälkar i Vita magasinet, Andra sidan 1:63, Västanfors socken, Fagersta kommun, Västmanlands län. Bidraget beviljades den 28 mars 2011 av Länsstyrelsen i Västmanlands län, dnr 433-10888-2009. Västmanlands läns museum fick uppdraget som antikvarisk kontrollant i ärendet. Den antikvariska kontrollen har utförts av byggnadsantikvarie Lisa Skanser, som även skrivit efterföljande rapport. Arbetena genomfördes under våren och sommaren 2011.

Röd pil markerar aktuell byggnad. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:20 000.

Historik

Magasinet uppfördes omkring sekelskiftet 1800 till Fagersta herrgård. Efter andra världskriget byggdes magasinet om för att fungera som skyddsrum.

Byggnadsbeskrivning

Numer ligger magasinet på en mindre avstyckad tomt. Dess östra fasad ligger nästintill i liv med den förbipasserande vägen. Kring byggnaden växer stora lövträd.

Från sydöst, Vlm_kmvLS-1248.

Från sydväst, Vlm_kmvLS-1247.

Byggnadsår:	Omkring 1800
Förändringar:	Under andra världskriget byggdes magasinet om för att fungera som skyddsrum. Vid denna ombyggnad insattes tre ståldörrar på byggnadens östra fasad. Fönsteröppningarna på västra fasaden förminskades och försågs med ställuckor.
Historisk funktion:	Magasin, skyddsrum mm
Nuvarande funktion:	Utställningslokaler
Våningar:	Två våningar och vind
Stomme:	Tegel
Grund:	Murad stengrund
Fasadmaterial:	Slät kalkputs
Fasadkulör och typ:	Vit kalkfärg
Taktyp:	Brutet tak med valmade gavelspetsar
Taktäckning:	Skivtäckt plåttak, svart
Fönster:	Tvåluftsfönster med sex eller åtta glas per båge. De igensatta svickelformade fönsteröppningarna på nedervåningen har haft sex glas/båge.
Dörrar:	Två ståldörrar, en trädörr med diagonalt ställda brädor
Övrigt:	Taket är försett med två takkupor på varje takfall. Interiören på bottenvåningen är förändrad med nya innerväggar, väggfasta hyllor, igensatta fönster m.m.

Skador

Vid en tidigare användning av byggnaden hade delar av invändiga trappor kapats bort. En bjälke hade kapats av, från murverket och cirka två meter in mot mitten av bjälklaget, i samband med att man monterade in en travers. Bjälken var kapad där trappan är placerad upp till vindsvåningen och hade förlorat sin sammanbindande funktion. Även golvplankor och en del av en takstol var kapade. Detta skedde då man monterade in en travers vars konstruktion ledde upp till vindsvåningen. Traversen har monterats bort av nuvarande ägare som önskade återfå den borttagna golvytan vilket krävde att bjälklaget återställdes. På grund av ett tidigare takläckage fanns även rötskador i en annan av bjälklagets bjälkar och i golv.

1

2

3

4

Bilder innan åtgärder. Bild 1 och 2 visar den avsågad bjälken. Bild 3 Visar hur delar av takkonstruktionen och innervägg av liggande brädor hade sågats av. Bild 4 visar rötskadade delar av takbjälke och golv.

Byggnadsvårdsåtgärder

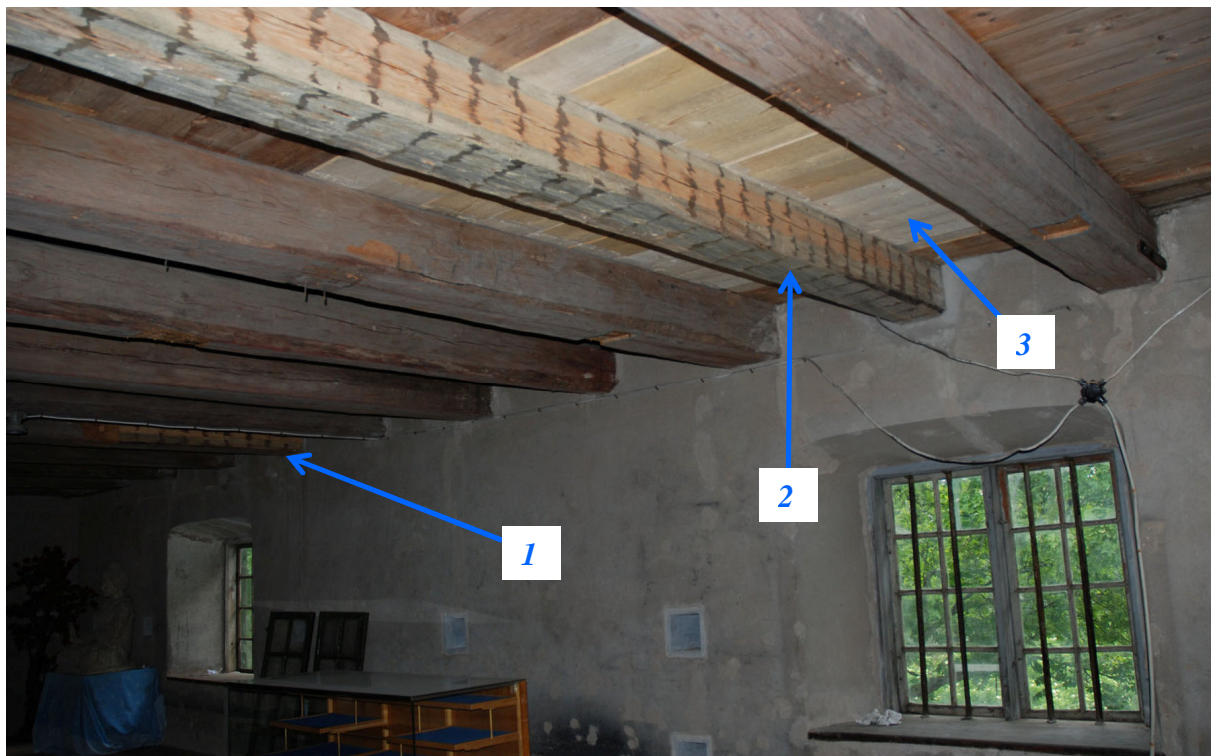
De första momenten innebar demontering av avsågad bjälke i väggen och demontering av fuktskadad del av bjälke. Virket hade kraftiga dimensioner och en av bjälkarna var 10 x 12 tum (30 x 25 cm). I väggen hade de gamla bjälkarnas ändträ täckts med näver. Hantverkarna lade tjärpapp vid aktuell renovering. Bjälklaget stämpades upp och skarvades med nya bjälkar, skarvarna dymlades ihop. Skarvar gjordes likadana som övriga skarvar som redan förekom på andra delar i konstruktionen, det vill säga halvt i halvt och dymlingar av kärnfura. Golvplank och del av innervägg på vinden samt stödben i en takstol lagades enligt likadant utförande som förlagan. Begagnat virke från magasinet, som höll samma dimensioner och hade likadan beredning som det tidigare, användes till innerväggen. Smidd spik användes.

Nytt stödben, lagad del av innervägg och golv.

Närbild på skarvad och dymlad bjälke.

Nummer 1 markerar var rötskadad bjälke lagats. 2 markerar ny del av bjälke som monterats där bjälke tidigare var avsågad. 3 markerar nytt golvvirke.

Resultat

Återställandet av bjälklaget och renoveringen av fuktskadan har skett i enlighet med Länsstyrelsen i Västmanlands beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Litteratur och källor

Västmanlands läns museums arkiv.

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM 110089
<i>VO Kulturmiljö; projektnr:</i>	3-11-105
<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	433-10888-2009
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Andra sidan 1:63
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Västanfors socken
<i>Kommun:</i>	Fagersta kommun
<i>Ägare-beställare:</i>	Anders Törnblom Västmannagatan 5B 737 40 FAGERSTA
<i>Entreprenör:</i>	Bygg LR Hål Lars Persson Ronnie Hammarstedt Skogvaktarvägen 5 737 90 ÄNGELSBURG
<i>Antikvarisk medverkan:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk expert Lisa Skanser Karlskatan 2 722 14 VÄSTERÅS Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-31-9